

РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

УДК 341.1

DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-2-6>

НАДАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Ірина Василівна Братко

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувачка кафедри міжнародного права,
європейської та євроатлантичної інтеграції
Київського університету імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8979-3232>

PROVIDING INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION ASSISTANCE IN CASE OF EMERGENCIES

Iryna Bratko

*PhD (Law), associate professor, Head of the
Department of International Law, European and Euro-
Atlantic Integration, Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8979-3232>

Цитування:

Братко І. В. Надання міжнародної телекомунікаційної допомоги при надзвичайних ситуаціях. *Modern scientific journal (Сучасний науковий журнал)*. 2023. №2 (2). С. 45-51. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-2-6>

Отримано: 01.12.2023 р.

Прорецензовано: 12.12.2023 р.

Опубліковано: 29.12.2023 р.

Ця стаття є статтею з відкритим доступом і розповсюджується відповідно до умов та положень Creative Commons Attribution (CC BY-NC 4.0) license

Анотація. У статті розглядаються питання міжнародно-правового регулювання відносин при наданні телекомунікаційної допомоги в рамках проведення операцій у надзвичайних ситуаціях та ліквідації наслідків стихійних лих. Досліджуються історичні аспекти формування міжнародно-правового регулювання надання телекомунікаційних ресурсів при надзвичайних ситуаціях, умови співробітництва держав у сфері комунікації при надзвичайних ситуаціях, що спрямовані на пом'якшення і ліквідацію наслідків стихійних лих. Розглянуто значення Конвенції Тампере про надання телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків лих і здійснення операцій із надання допомоги 1998 року (Конвенції Тампере) у формуванні такого компоненту гуманітарної допомоги як телекомунікаційна допомога. Аналізуються особливості діяльності Міжнародного союзу електров'язку у сфері міжнародної телекомунікаційної допомоги.

Ключові слова: міжнародна телекомунікаційна допомога, надзвичайні ситуації, стихійне лихо, Конвенція Тампере.

Формули: 0, **рис.:** 0, **табл.:** 0, **бібл.:** 13

Annotation. The article examines the issue of international legal regulation of relations in the provision of telecommunication assistance within the framework of operations in emergency situations and liquidation of the

consequences of natural disasters. The historical aspects of the formation of international legal regulation of the provision of telecommunication resources in emergency situations, the conditions of cooperation of states in the field of communication in emergency situations, aimed at mitigating and eliminating the consequences of natural disasters, are studied. Considered the importance of the Tampere Convention on the Provision of Telecommunication Resources for Disaster Mitigation and Relief Operations of 1998 (Tampere Convention) in the formation of such a component of humanitarian aid as telecommunication aid. The peculiarities of the activities of the International Telecommunication Union in the field of international telecommunication assistance are analyzed.

Key words: international telecommunication assistance, emergency situations, natural disaster, Tampere Convention.

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 0; bibl.: 13

Постановка проблеми. Стихійні лиха та надзвичайні ситуації відбуваються у світі постійно, вони посилюються в наслідок глобалізаційних процесів, стають все більш масштабними та небезпечними. Причини виникнення стихійних лих різноманітні, дослідники розглядають природні та антропогенні фактори, що призводять до руйнування навколишнього середовища, загрожують життю населення та суттєво впливають на безпеку держави. Надання гуманітарної допомоги при виникненні надзвичайної ситуації та стихійного лиха це складний, багатовекторний процес, що на міжнародному рівні вимагає повної готовності та миттєвого реагування всіх учасників, задіяних у рятувальних операціях. При цьому особливе місце займає міжнародна телекомунікаційна допомога як компонент гуманітарної допомоги, що складає окремий інститут міжнародного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання співробітництва у сфері подолання надзвичайних ситуацій, надання гуманітарної допомоги та співробітництва між державами та міжнародними організаціями у цій сфері правовідносин розглядалися вітчизняними та зарубіжними вченими. Зокрема, надання гуманітарної допомоги та питання надання телекомунікаційних ресурсів розглядалися у роботах І.Забари, Дж. Вена, С.Вана, К.Юе, М.Горду, Л.Жірдет, К.Джіротто. Особливу увагу дослідники приділяють питанням співробітництва між державами та міжнародними організаціями у сфері надання гуманітарної допомоги та застосування механізмів попередження і розповсюдження інформації до та під час стихійних лих.

Питання регламентації міжнародних відносин у сфері здійснення операцій з подолання стихійних лих та надзвичайних ситуацій були предметом детального розгляду Комісії міжнародного права у 2006 році. [1]

Генеральна Асамблея ООН у сесійному форматі періодично розглядає та обговорює ризики виникнення стихійних лих, способи попередження та подолання наслідків надзвичайних ситуацій. Аналітичні дослідження у сфері подолання стихійних лих та реалізації надзвичайних операцій глобального та регіонального рівня здійснюються Управлінням ООН із зменшення ризику стихійних лих. Особлива роль відводиться Міжнародному союзу електрозв'язку (МСЕ), діяльність якого спрямована на оперативне забезпечення телекомунікаційними ресурсами гуманітарних операцій із запобігання, пом'якшення та подолання стихійних лих.

Утім, розгляд тематики надання гуманітарної допомоги при надзвичайних ситуаціях необхідно доповнити детальним вивченням особливостей надання телекомунікаційної допомоги та розкриттям організаційно-правової діяльності Міжнародного союзу електрозв'язку в рамках проведення гуманітарних операцій.

Формулювання мети статті. Розглянути історичні умови формування нормативно-правового регулювання надання міжнародної телекомунікаційної допомоги. Проаналізувати механізм надання міжнародної телекомунікаційної допомоги відповідно до Конвенції Тампере про надання телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків

лих і здійснення операцій із надання допомоги 1998 року. [2] Розкрити роль Міжнародного союзу електров'язку у операціях з пом'якшення та ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій як базового елемента організаційно-правового механізму надання телекомунікаційної допомоги.

Викладення основного матеріалу дослідження. З огляду на посилення та інтенсивність стихійних лих у всьому світі наприкінці 80 років ХХ століття Генеральна Асамблея прийняла рішення у резолюції А/42/169 від 11.12.1987 року проголосити 90-ті роки Десятиліттям із зменшенням небезпеки від стихійних лих та пом'якшенню наслідків надзвичайних ситуацій. [3] За ініціативою Генеральної Асамблеї ООН (ГА) та за рекомендацією Науково-технічного комітету ГА була проведена Всесвітня конференція із зменшення небезпеки стихійних лих, яка розглядалась як платформа для предметного обговорення проблем запобігання та подолання стихійних лих. [4] Конференція пройшла в Йогогамі 23-27 травня 1994 року, у ній прийняло участь більше ніж 2000 учасників з 149 країн світу та міжнародних організацій. Зокрема, до участі були залучені такі міжнародні організації як ФАО, ЮНЕСКО, ЮНІДО, ВОЗ, МСЕ. На цій конференції були прийняті Йогогамська стратегія та План дій для безпечнішого світу (IDNDR). Йогогамський план дій наполягав на включенні запобігання катастрофам, раннього попередження стихійних лих, відновлення зруйнованої території, розвитку місцевого потенціалу та вдосконалення механізмів реагування на катастрофи через національну політику з метою зменшення наслідків катастроф. [4] Ця конференція започаткувала напрям діяльності міжнародних організацій системи ООН, спрямований на запобігання надзвичайних ситуацій та попередження ризиків стихійних лих.

На конференції відмічались досягнення у сфері інформаційних технологій та телекомунікацій, в тому числі пов'язані з для запобіганням стихійних лих та пом'якшенню їх наслідків. На той час вже було зрозуміло, що науково-технічний прогрес та застосування інформаційних мереж є важливим ресурсом, без якого неможливо ефективно надавати гуманітарну допомогу при надзвичайних ситуаціях. Важливості комунікації та інформаційних ресурсів для здійснення операцій у надзвичайних ситуаціях стало предметом окремого обговорення, в результаті якого було започатковано роботу над універсальним договором, предметом якого є передача телекомунікаційних ресурсів.

Отже, протягом 90-х років ХХ століття питання міжнародного співробітництва та координації у сфері надання телекомунікаційної допомоги, розгортання та застосування телекомунікаційних ресурсів при надзвичайних ситуаціях знаходились у центрі уваги міжнародних організацій системи ООН, які шукали загальні підходи до координації діяльності у надзвичайних ситуаціях, матеріальні ресурси, а також розробляли нормативні рамки гуманітарної допомоги при надзвичайних операціях. Перед міжнародними організаціями було поставлено питання про роль телекомунікаційних систем у проведенні рятувальних робіт та здійснення комплексних заходів з ліквідації руйнівних наслідків стихійних лих. При цьому підкреслювалась важлива роль телекомунікаційних ресурсів як складової загальної комунікації при наданні гуманітарної допомоги у надзвичайних ситуаціях, а досягнення науково-технічного прогресу демонстрували потужний потенціал застосування телекомунікаційних систем у кризисних ситуаціях.

Результатом роботи низки конференцій, кодифікації численних резолюцій і декларацій, широкої дискусії про роль телекомунікації при надзвичайних ситуаціях на сесіях Генеральної Асамблеї ООН стало підписання у 18 червні 1998 року Конвенції Тампере про надання телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків лих і здійснення операцій із надання допомоги (Конвенція Тампере). [1]

На момент набрання чинності 8 січня 2005 року Конвенцію Тампере підписали 60 держав, 49 держав ратифікували [5], що вказує на актуальність та своєчасність прийняття Конвенції Тампере. У цьому ж році пройшла II Всесвітня конференція зі зменшення ризиків стихійних лих (Кобе, Хіого, Японія), що прийняла Хіогську декларацію та Хіогську

рамкову програму дій на 2005–2015 рр. під назвою «Розвиток стійкості націй і громад до катастроф». [6]

Цілі Хіогської рамкової програми полягали в тому, щоб до 2015 року суттєво зменшити людські, соціально-економічні та екологічні втрати громад і країн від надзвичайних ситуацій через управління ризиками та шляхом підтримки сталого розвитку й адаптації до зміни клімату. У подальшому конференції з тематики зменшення ризиків стихійних лих стали періодичними, а програми, прийняті на конференціях включені до Цілей розвитку тисячоліття ООН [7]

Метою Конвенції Тампере визначено забезпечення надання надійних, швидко доступних телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків надзвичайних ситуацій, сприяння здійсненню операцій телекомунікаційної допомоги та здійснення міжнародного співробітництва у цій сфері надання гуманітарної допомоги.

Конвенція Тампере спирається на низку понять, які є базовими для правового регулювання міжнародно-правових відносин у сфері подолання надзвичайних ситуацій, проте, деякі з них і досі викликають дискусію у науковців. [8, с. 39] Так, Конвенція надає наступне визначення поняттю «лихо»: «Лихо означає серйозне порушення функціонування суспільства, яке створює серйозну, широку загрозу життю та здоров'ю людей, майна чи навколишнього середовища, незалежно від того, чи спричинене воно аварією, силами природи чи діяльністю людини, раптово або внаслідок складного, тривалого процесу (п. 6 статті 1 Конвенції Тампере). [1] Відповідно до п 42 ст. 2 Кодексу цивільного захисту України стихійне лихо – це природне явище, що діє з великою руйнівною силою, заподіює значну шкоду території, на якій відбувається, порушує нормальну життєдіяльність населення, завдає матеріальних збитків. [9] Отже, визначення поняття «лихо» у Конвенції Тампере включає загрозу життю людей, як одну з основних характеристик цього явища, і такий контекст вказує на проблематику захисту прав людини під час проведення гуманітарної операції.

Конвенцією Тампере визначено широке коло учасників відносин, які можуть бути задіяні у рятувальних операціях та подоланні наслідків лиха. Крім суб'єктів міжнародного права, такі як держава та міжнародні організації, у Конвенції Тампере в якості учасників надання телекомунікаційної допомоги зазначені недержавні утворення та неурядові організації. Недержавна організація конвенцією визначена як будь-які організації, включаючи приватні та корпоративні установи, що не є державною, чи урядовою, чи міжурядовою організацією, і яка займається пом'якшенням наслідків лих та наданням допомоги та/або наданням телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків лих. Поняття «недержавне утворення» означає будь-яке утворення, крім держави, включаючи неурядові організації та рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, що займається пом'якшенням наслідків лих та наданням допомоги та/або наданням телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків лих. [1] Таким чином, недержавні утворення та недержавні організації включені у систему телекомунікації при надзвичайних ситуаціях та ліквідації наслідків лиха. Це дозволяє ефективно використовувати всі наявні ресурси для забезпечення швидкого реагування на виклики та ризики при виникненні надзвичайної ситуації.

Представлена у Конвенції Тампере класифікація надзвичайних ситуацій достатньо широка та включає ситуації, викликані катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що складає загрозу життю або здоров'ю населення і може призвести або призводить до великої кількості загиблих і постраждалих. Ці ситуації та/або події мають широкомасштабні наслідки та значні матеріальні збитки, створюють негативні умови для проживання населення на таких територіях та перепони для ведення господарської діяльності.

Організація міждержавного співробітництва при проведенні оперативного міждержавного співробітництва при надзвичайних ситуаціях окреслено статтею 3

Конвенції Тампере та містить основні напрямки надання телекомунікаційної допомоги, а саме:

а) розгортання наземного та супутникового телекомунікаційного обладнання для прогнозування, спостереження та отримання інформації про небезпечні природні явища, безпеки для здоров'я людей та лиха;

б) обмін інформацією про небезпечні природні явища, безпеки для здоров'я людей та лиха між державами-учасницями та з іншими державами, недержавними утвореннями та міжурядовими організаціями та розповсюдження такої інформації серед населення, особливо населення, схильного до ризику;

с) надання швидкої телекомунікаційної допомоги для пом'якшення наслідків лиха;

д) встановлення та експлуатацію надійних, гнучких телекомунікаційних систем для використання організаціями з надання гуманітарної та забезпечення іншої допомоги. [1]

Взаємовідносини між державами при наданні телекомунікаційної допомоги регламентується статтею 2 Конвенції Тампере, зокрема, визначено повноваження координатора телекомунікаційної допомоги при проведенні операцій у надзвичайних ситуаціях. Координатор ООН має право звертатись про телекомунікаційну допомогу не лише до держав-учасниць та міжнародних організацій, а також безпосередньо до недержавних утворень та неурядових організацій, що знаходяться під юрисдикцією договірних держав. Таке формулювання відповідає сучасному розумінню міжнародно-правового механізму реалізації положень конвенції з надання екстремальної допомоги та максимально пришвидшують комунікацію у кризових ситуаціях. З цієї позиції статті 2 базується на тому, що всі держави-учасниці зацікавлені у подоланні стихійного лиха і готові надати гуманітарну допомогу у сфері телекомунікацій. Така взаємозалежність учасників правовідносин дозволяє визначити зобов'язання держав-учасниць Конвенції Тампере як зобов'язання *erga omnes*. Одночасно зобов'язання за Конвенцією Тампере являються юридичними для кожної держави в цілому і для всіх причетних установ влади. На вимогу Конвенції Тампере на державному рівні приймаються рішення про обсяг телекомунікаційної допомоги та враховуються обмеження щодо доступу до певних видів інформації, виходячи з національного законодавства, критеріїв інформаційної безпеки та захисту прав людини.

Міжнародний союз зв'язку, як спеціалізована установа ООН у сфері глобального електрозв'язку, здійснює оперативні функції між учасниками правовідносин у кризових ситуаціях. МСЕ одна з найстаріших міжнародних організацій і має багатий досвід роботи.¹ На початку 90 років ХХ століття Міжнародний союз електрозв'язку залучався до розробки Конвенції Тампере та сприяв її імплементації. Протягом своєї багаторічної діяльності Міжнародний союз електрозв'язку стимулює розвиток недорогих та зручних систем телекомунікацій у всьому світі, що сприяє підвищенню доступності телекомунікації та розширює сферу застосування у небезпечних ситуаціях та стихійних лихах.

Завдяки специфіці діяльності МСЕ у сфері телекомунікації ця міжнародна організація відіграє ключову роль у надання телекомунікаційної допомоги і у багатьох випадках є її джерелом. МСЕ здійснює реалізації своїх статутних положень за наступними секторами:

---

¹МСЕ заснована в м. Париж 17 травня 1865 року під назвою «Міжнародний телеграфний союз» після підписання 20 європейськими державами першої міжнародної конвенції по телеграфії. В 1932 р. перейменована на Міжнародний союз електрозв'язку (International Telecommunication Union) на Мадридській міжнародній конференції з телекомунікацій.

На сьогодні до складу Союзу входить 193 держави-члена МСЕ, більше ніж 700 організацій приватного сектора та академічних установ. Членами секторів Союзу є компанії-виробники телекомунікаційного устаткування, розробники технічних засобів і програмного забезпечення, мережеві оператори, а також регіональні телекомунікаційні організації. URL : <https://cip.gov.ua/ua/news/mizhnarodnii-soyuz-elektrozv-yazku>

- сектор радіозв'язку (ITU-R), відповідно до якого МСЕ здійснює координацію широкого і постійно зростаючого діапазону послуг радіозв'язку, а також управляє на міжнародному рівні використанням радіочастотного спектру і супутникових орбіт;
- сектор стандартизації у частині розробки стандартів для електронних комунікацій;
- сектор розвитку (ITU-D), в рамках якого надається допомога у розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури і послуг, у розвитку людського потенціалу і передачі новітніх технологій. [10]

Міжнародно-правовий механізм Конвенції Тампере реалізується на основі телекомунікаційних та людських ресурсів цієї організації. На базі МСЕ створена платформа телекомунікаційної допомоги «Екстрений комунікаційний кластер» (ЕТК) у якості глобальної мережі організацій, які працюють для надання комунікаційних послуг у надзвичайних гуманітарних ситуаціях [11], в тому числі і в Україні [12].

Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ) у липні 2023 року ухвалив проєкт оновленої Резолюції 1408 «Допомога та підтримка Україні для відновлення її телекомунікаційного сектору», в якому розширив підтримку України в умовах повномасштабної агресії росії. МСЕ планує надавати повну допомогу та підтримку Україні у процесі відбудови її зруйнованої телекомунікаційної та телевізійної інфраструктури. А також запропонував державам-членам надавати повну допомогу та підтримку Україні у процесі відбудови, зробити фінансовий внесок до Цільового фонду та співпрацювати в напрямку реалізації інфраструктурних проєктів з метою відновлення телекомунікаційного сектору України та покращення «Connectivity». [12]

Висновки. Отже, на основі міжнародно-правового механізму Конвенції Тампере було створено систему надання міжнародної телекомунікаційної допомоги у надзвичайних ситуаціях, що об'єднала державні установи, міжнародні організації, неурядові організації та недержавні утворення при здійсненні гуманітарних операцій у надзвичайних ситуаціях.

Можна вважати, що прийняття Конвенції Тампере визначило окремий напрямок міжнародно-правового регулювання надання міжнародної допомоги для телекомунікації при проведенні операцій з подолання стихійних лих. У контексті конвенційних норм операції по наданню допомоги у випадку надзвичайних ситуацій означають діяльність, яка спрямована на зменшення числа людських жертв, страждань людей і масштабних матеріальних збитків, в тому числі це визначення стосуються техногенних катастроф, військових дій та природних стихійних явищ. Конвенція Тампере регламентує процедури запиту та надання телекомунікаційної допомоги, спираючись на право держави, що потребує гуманітарної допомоги, а також контролює та координує телекомунікаційну допомогу на території проведення рятувальних операцій. На сьогодні ключова роль у наданні телекомунікаційної допомоги належить МСЕ, що включає координацію та сприяння впровадження проєктів міжнародної телекомунікаційної допомоги країнам в рамках відбудови зруйнованої телекомунікаційної та телевізійної інфраструктури.

Література:

1. Про надання телекомунікаційних ресурсів для пом'якшення наслідків лих і здійснення операцій із надання допомоги : Конвенція ООН (Тампере) від 18 червня 1998 року. URL: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXV-4&chapter=25&clang=_en
2. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН A/42/169 від 11.12.1987. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/518/59/IMG/NR051859.pdf?OpenElement>
3. International Decade for Natural Disasters Reduction/ 1994/ Yokohama Strategy and Plan of Action a safer world: Guidelines for national disaster prevention, preparedness and mitigation. In Proceedings of World Conference on National Disaster Reduction, 23-27 May, Yokohama, Japan. URL: https://www.preventionweb.net/files/8241_doc6841contenidol.pdf
4. Status Tampere Convention on the Provision of Telecommunication Resources for Disaster Mitigation and Relief Operations 1998. URL: <https://international.vlex.com/vid/tampere-convention-on-the-866736720>
5. United Nations. 2005. Hyogo Framework for Action 2005–2015: Building the resilience of nations and communities to disasters. Extract from the final report of the World Conference on Disaster Reduction. URL: https://www.preventionweb.net/files/1037_hyogoframeworkforactionenglish.pdf.

6. Wen J, Wan C, Ye Q, Yan J, Li W. Disaster Risk Reduction, Climate Change Adaptation and Their Linkages with Sustainable Development over the Past 30 Years: A Review. *Int J Disaster Risk Sci.* 2023;14(1) p.1–13. URL [Disaster Risk Reduction, Climate Change Adaptation and Their Linkages with Sustainable Development over the Past 30 Years: A Review - PMC \(nih.gov\)](#)

7. Забара І. М. Міжнародно правове регулювання використання телекомунікаційних ресурсів в умовах надзвичайних ситуацій: до двадцятиріччя Конвенції Тампере 1998 року. *Інформація і право.* № 3(26)/2018. С.39-48

8. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 №5403-VI (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

9. Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ). URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2616-itu>

10. Екстрений комунікаційний кластер (ЕТК). URL <https://www.etcluster.org/>

11. Екстрений комунікаційний кластер (ЕТК): Операції ЕТК: Надзвичайна ситуація-Україна: Конфлікт. URL : <https://www.etcluster.org/document/etc-ukraine-situation-report-october-2023>

12. Міжнародний союз електрозв'язку визнав росію країною-агресором та державою, яка підриває діяльність Союзу. URL : <http://surl.li/nwrtrt>.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1998), The Law of Ukraine “On the provision of telecommunication resources for disaster mitigation and relief operations” from 18.06.1998. Retrieved from : https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXV-4&chapter=25&clang=en.

2. UN General Assembly Resolution A/42/169 of 11.12.1987. Retrieved from : <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0518/59/IMG/NR051859.pdf?OpenElement>.

3. International Decade for Natural Disasters Reduction/ 1994/ Yokohama Strategy and Plan of Action a safer world: Guidelines for national disaster prevention, preparedness and mitigation. In Proceedings of World Conference on National Disaster Reduction, 23-27 May, Yokohama, Japan. Retrieved from : https://www.preventionweb.net/files/8241_doc6841contenidol.pdf

4. Status Tampere Convention on the Provision of Telecommunication Resources for Disaster Mitigation and Relief Operations 1998. Retrieved from : <https://international.vlex.com/vid/tampere-convention-on-the-866736720>

5. United Nations. 2005. Hyogo Framework for Action 2005–2015: Building the resilience of nations and communities to disasters. Extract from the final report of the World Conference on Disaster Reduction. Retrieved from : https://www.preventionweb.net/files/1037_hyogoframeworkforactionenglish.pdf.

6. Wen J, Wan C, Ye Q, Yan J, Li W. Disaster Risk Reduction, Climate Change Adaptation and Their Linkages with Sustainable Development over the Past 30 Years: A Review. *Int J Disaster Risk Sci.* 2023;14(1) p.1–13. Retrieved from : [Disaster Risk Reduction, Climate Change Adaptation and Their Linkages with Sustainable Development over the Past 30 Years: A Review - PMC \(nih.gov\)](#)

7. Zabara, I. M. (2018), “International legal regulation of the use of telecommunication resources in emergency situations: to the twentieth anniversary of the 1998 Tampere Convention”, *Informatsiia i pravo*, № 3(26)/2018, pp. 39-48.

8. Civil Protection Code of Ukraine No. 5403-VI dated October 2, 2012 (as amended). Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.

9. International Telecommunication Union (ITU). Retrieved from : <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2616-itu>

10. Emergency Communications Cluster (ECC). Retrieved from : <https://www.etcluster.org/>

11. Emergency Communications Cluster (ECC): ETC operations: Emergency situation-Ukraine: Conflict. Retrieved from : <https://www.etcluster.org/document/etc-ukraine-situation-report-october-2023>

12. The International Telecommunication Union has recognized Russia as an aggressor country and a state that undermines the activities of the Union. Retrieved from : <http://surl.li/nwrtrt>.